

Недим Сејдиновић

ХРАБРОСТ

Дан је био тмуран, ваздух напет и врео, а мрачно летње небо хтело је да усиса све што на земљи дише.

Аула, превелика да би скуп о Јеротију Игњатовићу, савременом класику српске књижевности, изгледа посећен, црвена од страсти свих партијских седница које су у њој одржане, мирисала је на бронзу и праšину. Све што се у њој говорило деловало је непрегледно, важно и трагично.

Као први говорник, такорећи уводничар, о Јеротију сам говорио сталожено и чисто, наглашавајући сваку реч. Рекао сам да је његова проза сижејно онеобичена, да његов невероватан слух за реченицу читаоца тера на непрекидано читање и да мисао, која кроз штиво тече правилно и прецизно, одаје сензибилитет који није лако досегнути. Додао сам још неколико детаља из његове биграфије, који су, по мени, имале неизоставан утицај на његово дело, и тек овлаш споменуо нови роман који му је изашао у престижној престоничкој издавачкој кући.

Својим тамним очима, трепћући на сваки мој зарез и жмиркајући на сваку тачку, аудиторијум је одавао утисак пажљивог и преданог слушаоца. Мада су, у то верујем, очекивали изненадни, мени својствен, преврат у мислима, неку језичку атракцију или бар реторску заврзламу - нешто што би могли споменути у новинском тексту или, пак, цитирати на вечерњој сеанси читања поезије - окупљени нису деловали разочарано када сам говор завршио једноставно и благо како сам га и почео.

Док сам силазио низ степенице, враћајући се на своје место, у сали је завладала потпуна тишина. Као да су очекивали још нешто, ваљда неки мој речити гест или гримасе, сви су ме пажљиво посматрали. Тек када сам сео, задовољан што сам испунио обавезу, одржао коректан говор, главе су се поново окренуле према бини. Вративши подсетник у торбу, и сам сам се сконцентрисао на следећег говорника.

Човек који је стао иза говорнице, мени потпуно непознат, изгледом је подсећао на Вудија Алена. Само што је био много ружњији од њега и имао неколико пута дебља стакла на наочарима. Пошто се закашљао и попио који гутљај воде, почео је да, мукло штуцајући, говори о Јеротију. Рекао је, необично усхићен, између осталог, ову реченицу: "Да већег писца и бољег приповедача од Јеротија Игњатовића нема, то је факат". Потом је направио малу паузу, у којој је намештао микрофон и попио још пар гутљаја воде. Наставио је, овај пут употпуњен шкрипом звучника, раздрагано да прича о свом дугогодишњем познанству са писцем и о њиховим даноноћним пијанкама по заборављеним кафанама предграђа. Носио је тамноплаво одело и чини се, неопеглану белу кошуљу. Импресије које је одашиљао преко наших знојних, светлећих глава, чујно су се одбијале од стражњи зид сале и одлазиле ко зна где.

Када је завршио говор, сав срећан и устрептао, верујући да је ово напакон прави, истински тренутак његове славе, пришао је да се рукује са мном. Тада сам га мало боље осмотрио. Сигурно није имао више од 45 килограма. Рука му је била квргава и енергична.

Климнуо сам му главом у знак поштовања и понудио да седне поред мене.

Следећег говорника, заједно са инвалидским колицима, из којих је, разроким очима, буљио у све нас, на бину су узнела два снажна младића. Помало шокиран, посматрао сам како га прво стављају иза говорнице, а потом, схвативши да се од говорнице неће видети, спуштају скоро до саме ивице бине. Тај човек, кога ника-

да нисам у животу видео нити за њега чуо, представио се као "највећи књижевник међу параплегичарима и највећи параплегичар међу књижевницима". Између осталог, како је рекао, бави се књижевном критиком и теоријом. Објављује кратке али поучне текстове у траженим београдским дневним новинама и потписује их псеудонимом или иницијалима.

На почетку је говорио тихо и неразумљиво, тако да нисам могао закључити да ли муца или има неку још тежу говорну ману. Тек када се захуктао и почео скоро да виче, изазивајући необичан страх код нас слушалаца, приметило се да ипак говори течно и правилно.

Али, чим је досегао врхунац мисли, баш када је хтео да резимира исказ и двму завршну форму, обузела га је кијавица. Кијао је хистерично, сваки час све јаче. Једна капљица његове слине, мада сам био двадесетак метара удаљен, завршила је на мом челу. Кијавица је ускоро добила такав опсег да смо сви у сали били уплашени за његов живот. Никако није могао доћи до ваздуха. Гушио се.

Однекуд су дотрчали неки људи у белим мантилима. Неко ми је дошапнуо да су то лекари које је министар културе поставио да брину о здрављу овог јадног инвалида. Дали су му да попије неку љубичасту течност и држали га за нос. У сали је завладало комешање, а професори из првих редова притрчали су у помоћ и чврсто држали за руке параплегичара, који је покушавао да лекаре одгурне и дође до мало ваздуха. Све је то, морам рећи, деловало прилично нестварно.

После дуже паузе, у којој су га лекари успели реанимирати - а коју сам ја искористио да попричам са алтер-егом Вудија Алена - инвалид је наставио излагање. Овај пут пажљиво и лагано, без много напрезања, завршио је говор следећом реченицом: "Можда и има много људи у нашој напаћеној земљи мудрих као писац Јеротије, али, де факто, ја никада никога од њих нисам упознао".

Након тих речи, вероватно у жељи да одагна страх због неуобичајеног инцидента, самоуверено је, без ичије помоћи, лагано котрљајући тачкове колица, покушао да се спусти низ степенице. Но, и то се, на жалост, неславно завршило. Пао је са не баш мале висине и главом ударио о челичну ногу столице. Они исти лекари опет су дотрчали и покушали да зауставе праву навалу крви из потиљка непокретног критичара. У устима ми је био горак укус и, сав најежен, окренуо сам се на другу страну.

Када се ситуација смирила и хитна помоћ одвезла онесвешћеног инвалида, на позорници се однекуд, изненада, као из земље никла, појавила тема нашег скупа. Књижевник Јеротије Игњатовић, лично. Веома узбуђен, стао је иза говорнице, и почео се извињавати због жалосног догађаја, говорио је ужурбано, вероватно једва чекајући да се књижевно вече приведе крају. Захвалио се свим учесницима на, како се изразио, изузетно добрим речима. Посебно је скренуо пажњу на мој говор, рекавши да више мудрости у тако малом излагању никада није чуо. Почешавши се по глави, упутио ми је поглед пун љубави. Сви су, то приметивши, окренули главу према мени. Одједном се проломио громогласан аплауз, који је трајао добрих десет минута.

На изласку из сале до нас је дошла охрабрујућа вест. Параплегичар је дошао свести још у колима хитне помоћи и, преко лекара који су се вратили да саслушају крај вечери, упутио нам поздрав. Поручио је да будемо храбри.

Дан је био тмуран.